

מדיה חדשים ומסורתיים בראי האינטראקטיביות

ד"ר ירון אריאל	ד"ר רות אבירר	אילת חן לוי
החוג לתקשורת	החוג לתקשורת	הפקולטה לניהול
המכללה האקדמית עמק יזרעאל	המכללה האקדמית עמק יזרעאל	אוניברסיטת חיפה

הגדרה ומדידה של אינטראקטיביות מהווה מושא לדיון ומחקר מתמשך מזה למעלה משלושה עשורים. התפשטות השימוש ברשת האינטרנט דרך אמצעים שונים והעלייה בדומיננטיות של מרכיבי Web 2.0 המאפשרים דיאלוג, מציבים שאלות מאתגרות עבור חוקרים בתחום ביחס למשמעויות הפער בין הפוטנציאל, השימוש בפועל והתפיסה החוויתית של האינטראקציות.

במוקד המחקר שתי שאלות מרכזיות: האם בעידן בו מתרחשת התמזגות טכנולוגית של מדיה שונים, משתמשי האינטרנט נוטים לקטלג מדיה מסוימים כ"חדשים" ו"מסורתיים". במידה שכן, האם מדיה אשר להם ותק מבחינה כרונולוגית, כגון מחשב, מחשב נייד וטלפון נייד מקוטלגים על ידי המשתמשים כ"חדשים" או כ"מסורתיים". השאלה השנייה בוחנת באיזו מידה משתמשי האינטרנט מייחסים את תכונת האינטראקטיביות למדיה חדשים בלבד (תלוי מדיום) או גם לסוגים מסוימים של מדיה "מסורתיים" (תלוי תהליך).

לצורך ביצוע המחקר נעשה שימוש בשני שאלונים שהועברו בשתי תקופות: שאלון שהועבר ב-2009 ושאלון שהועבר ב-2013, שניהם לקבוצה של 200 סטודנטים לתואר ראשון. הבחירה בסטודנטים נעשתה על סמך מחקרים שהצביעו על כך כי צעירים משכילים הם על פי רוב מאמצים מוקדמים של טכנולוגיות חדשות ולכן הנחת החוקרים היתה שצעירים אלה יכירו את המדיה השונים והמתקדמים שעליהם ישאלו בסקר.

העברת השאלון בשני זמנים נועדה לבחון האם ההתפתחות הטכנולוגית של השנים האחרונות שינתה את האופן שבו מקוטלגים אמצעים מסוימים כ"חדשים" או כ"מסורתיים". ממצאי השאלונים נדונים לאור הצעה לחלוקה מחודשת, ברמה המחקרית, של מדיה חדשים ואינטראקטיביות המתבססת על תפיסה סובייקטיבית של האדם ביחס לטכנולוגיה הטבועה במדיום ולמהות האינטראקציה המתקיימת באמצעותו. ממצאים ראשוניים מצביעים על כך כי סטודנטים אכן נוטים לייחס את תכונת האינטראקטיביות בעיקר למדיה חדשים ומסתייעים בהתפתחות הכרונולוגית של אמצעי המדיה השונים כדי להבחין בין מדיום "חדש" ו"ישן".